

Høringsinnspill fra Stiftelsen Miljøfyrtårn Krav i offentlige anskaffelser av person- og varebiler

Stiftelsen Miljøfyrtårn er en ikke-kommersiell ordning for tredjeparts miljøsertifisering i Norge. Ordningen skal bidra med positiv miljøeffekt gjennom konkrete tiltak i virksomhetene. 9000 virksomheter i privat og offentlig sektor er miljøfyrtårnsertifisert, hvorav nær halvparten er små og mellomstore bedrifter. Våre stiftere er LO, NHO, Virke, SMB Norge, KS, Innovasjon Norge og et antall kommuner og fylkeskommuner.

Miljøfyrtårn støtter anskaffelser av person- og varebiler som et prioritert område for miljøkrav. Effektive tiltak har stort potensiale for å redusere klimagassutslipp betraktelig. Miljøfyrtårn vil i månedene fremover oppdatere våre kriterier for transport. Vi inviterer gjerne DFØ til et faglig samarbeid på dette området. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til høringen. Vi gi først et overordnet innspill om miljøledelse ved anskaffelse av bil. Deretter kommenterer vi kort høringsbrevets forslag 1 om utslippskrav til person- og varebil.

Miljøledelse og anskaffelser av bil

Miljøfyrtårn savner et forslag om å vurdere tredjeparts miljøledelsessystem som kvalifikasjonskrav eller kontraktsvilkår ved anskaffelser av person- og varebiler. Det er særlig to grunner til at vi mener dette er et godt krav: For det første vil det gi klima- og miljøeffekt langt utover de foreslåtte kravene i dette høringsbrevet. Tredjepartssertifisert miljøledelse sikrer at leverandøren arbeider kontinuerlig med å forbedre sin vesentlige miljøpåvirkning, herunder miljøpåvirkningen fra varene og tjenestene den leverer. For det andre er det et krav som det er enkelt å forholde seg til for både innkjøpere og leverandører. Høringsbrevet refererer til offentlige innkjøperes behov for et forenklet veiledningsmaterieell når de skal stille miljøkrav i anskaffelsene. Ved krav om tredjepartssertifisert miljøledelse er kvalitetssjekken allerede utført av en uavhengig tredjepart, kriteriene for sertifisering videreutvikles fortløpende, og det er et enkelt krav å forholde seg til for både små og store aktører i leverandørmarkedet.

Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser refererer til at DFØ i 2018 ikke anså krav om miljøledelse som forholdsmessig eller relevant ved kjøp av kjøretøy. Riksrevisjonen skriver: «Å kreve at leverandører skal ha interne krav til miljøledelsessystem, er et inngripende krav som i mange tilfeller ikke vil være relevant for kontraktens gjenstand eller stå i forhold til det som anskaffes. Det vil være viktigere å stille krav til ytelsen ved det som anskaffes, for eksempel kjøretøyets utslipp, enn interne forhold hos leverandører.»¹ Miljøfyrtårn mener dette er en lite nyansert og til dels feilaktig konklusjon.

Å stille krav om miljøledelse ved kjøp av kjøretøy kan være **relevant**. Klima- og miljøpåvirkningen fra en slik anskaffelse er betydelige og komplekse, og leverandørens miljøarbeid vil være av relevans for anskaffelsen.

Leverandørens kontinuerlige forbedring av eget klima- og miljøavtrykk må også kunne sies å være **tilknyttet leveransen**. Et tredjepartssertifisert miljøledelsessystem krever at leverandøren gjør en vesentlighetsanalyse av egen miljøpåvirkning, herunder påvirkning fra egne verdikjeder både i form av innkjøp og leveranser. Med utgangspunkt i

¹ Riksrevisjonen, 2022: «Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser». Vedlegg 6, s. 44-45.

vesentlighetsanalysen, må leverandøren må sette seg mål og definere tiltak der det vil ha en vesentlig påvirkning. Den må måle og analysere resultater og redefinere mål og tiltak med utgangspunkt i resultatene. Et krav om tredjepartssertifisert miljøledelse kan være hensiktsmessig ved enkeltkjøp av kjøretøy med serviceavtale. Miljøpåvirkningen på leveransen vil ofte være enda sterkere i anskaffelser i form av rammeavtale eller leasing, blant annet på grunn av anskaffelsens størrelse og kompleksitet.

Ved leasing mener vi det i stor grad vil påvirke leveransen hvis bilforhandleren har et godt miljøledelsessystem. Det sikrer at leasingselskapet jobber for å forbedre vesentlige miljøaspekter i virksomheten år for år. Vesentlige aspekter kan for eksempel være bilparken, kjemikaliebruk og vannforbruk i vedlikehold, ansattes kunnskap om hvordan redusere negativt miljøavtrykk i arbeidet, og arbeidsforhold for de ansatte. Leasingselskapets energibruk vil også i større grad påvirke anskaffelsen enn det vil ved kjøp av egne biler. Flere av disse forholdene vil også være relevante når det gjelder rammeavtaler for kjøp av person- og varebiler særlig der disse inneholder serviceavtaler. Kvaliteten på miljøledelsessystemet kan sikres gjennom å kreve tredjepartssertifisering.

Vi mener et krav om miljøledelsessystem i de fleste tilfeller vil **stå i forhold til leveransen**. Miljøledelse krever naturligvis en innsats fra leverandørens side, men det er et krav de aller fleste virksomheter vil kunne oppfylle. Som 2500 private virksomheter med under ti ansatte er miljøsertifisert med Miljøfyrtårn. Dette viser at også små leverandører har mulighet til å oppfylle dette kravet.

I en juridisk betenkning om miljøledelsessystem som kvalifikasjonskrav, skriver advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig følgende angående anskaffelse av transportmidler til persontransport: «*Det skal mye til for å tenke seg at det ikke vil være relevant og ha tilknytning til leveransen å stille krav om et miljøledelsessystem i tillegg til angitte minstekrav.*»²

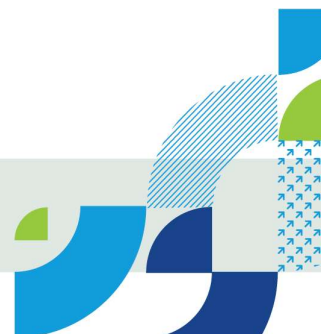
Et krav om miljøledelse kan altså være både relevant og forholdsmessig og ha den nødvendige tilknytningen til leveransen ved anskaffelse av person- og varebiler. Det er et krav som er enkelt å forholde seg til for både innkjøpere og leverandører av alle størrelser, og vil ha klima- og miljøeffekt utover høringsbrevets foreslåtte miljøkrav. Dette kan stilles som kvalifikasjonskrav der markedsundersøkelser viser at en kritisk mengde leverandører har innført dette, eller som et kontraktsvilkår der et slikt system må være på plass innen et bestemt tidspunkt. Miljøfyrtårn erfarer at de fleste virksomheter kan sertifiseres i løpet av ca. 4 måneder. Virksomheter som sertifiseres med Miljøfyrtårn får tilgang til en rekke praktiske analyseverktøy, forslag til tiltak og andre praktiske tips utarbeidet av miljøfaglige personer. Sertifisering i henhold til ISO14001 tar gjerne noe lengere tid ettersom virksomheten da får mindre veiledning. Et slikt krav kan naturligvis stilles i kombinasjon med andre miljøkrav.

Innspill til foreslått miljøkrav 1: Utslippskrav til person- og varebil

Miljøfyrtårn stiller oss bak Norsk elbilforenings svar på dette spørsmålet. Med henvisning til deres høringsinnspill stiller vi oss bak følgende forslag til ny kravformulering:

«Tilbudet skal i utgangspunktet tilby nullutslippskjøretøy. Dette gjelder også kjøretøy som omfattes av unntaket i forskriftens paragraf 2, bokstav a.-e. dersom mulig. Eventuelle andre kjøretøy som tilbys må ha

² Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS, 2022: Rettslig vurdering av adgangen til å stille krav om miljøledelsessystem som kvalifikasjonskrav». S. 17.

lavest mulig CO₂-utslipp og tilfredsstillende utslippskravene spesifisert i Forskrift om energi- og miljøkrav ved offentlig anskaffelse av kjøretøy til veitransport ([FOR-2021-12-21-3840](#)).»

Vi håper dette er nyttige innspill i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Ann-Kristin Ytreberg
Adm.dir. Stiftelsen Miljøfyrtårn

